

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref
510.1

Vår ref
13/4653

Dato
16.01.2014

Avgjørelse av klage på vedtak om kvotejakt på gaupe i region 3 i 2014

Klima- og miljødepartementet viser til klage fra Norges Jeger- og Fiskerforbund Oppland (NJFF Oppland) og Beitelaget i Sør-Aurdal 10. desember 2013 samt klage fra Oppland Sau og Geit 9. desember 2013 på rovviltnemnda i region 3 sitt vedtak 21. november 2013 om kvotejakt på gaupe i region 3 – Oppland 2014.

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemnda i region 3 sitt vedtak 21. november 2013 om kvotejakt på gaupe i region 3 i 2014. Departementet har i sin avgjørelse lagt vekt på at arten produserer et høstingsverdig overskudd, at en jaktkvote på elleve dyr – hvorav fire hunndyr over ett år – i region 3 ikke vil være til hinder for å nå det nasjonale bestandsmålet, og at rovviltnemnda med sitt vedtak har tatt utgangspunkt i slik lokalisering som gir de beste samfunnsmessige resultater. Klagen tas dermed ikke til følge.

Bakgrunn

Rovviltnemnda i region 3 vedtok 21. november 2013 kvote for gaupejakt i region 3 for 2014. Kvoten ble satt til elleve dyr, hvorav fire hunndyr over ett år. Kvoten ble fordelt på fem delområder. Vedtaket ble påklaget av NJFF Oppland og Beitelaget i Sør-Aurdal 10. desember, og Oppland Sau og Geit 9. desember 2013, heretter kalt klagerne. Rovviltnemnda i region 3 mener klagerne ikke har fremsatt ny informasjon som tilsier at avgjørelsen bør endres. Rovviltnemnda har opprettholdt sitt vedtak, og saken ble oversendt Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse 16. desember 2013. Kopi av oversendelsesbrevet ble sendt til klagerne.

Klagersnes anførsler

Klagerne viser til at områdeinndelingen har medført at Sør-Aurdal og Etnedal nå er gruppert sammen med Nordre Land, Søndre Land og Gjøvik, og at dette gjør det lite sannsynlig at det blir tatt ut gaupe i Sør-Aurdal, som både slipper mye sau på beite og som har betydelige tap.

Klagerne mener dette er uheldig. Klagerne viser videre til at det sommeren/høsten 2013 ble registrert fire familiegrupper i Valdres, at det ble sluppet 13.476 sau på utmarksbeite i 2013, og at 399 sau er omsøkt erstattet som tatt av gaupe. Klagerne mener siste års økning i gaupebestanden vil medføre dramatisk økning i tap av sau i Valdres i 2014, og mener derfor det er viktig å sikre at det blir tatt ut minst to gauper i Valdres under jakta i 2014. Klagerne legger også frem et nytt forslag på kvotetildeling og områdeinndeling.

Rovviltnemndas vurdering

I oversendelsesbrevet uttaler rovviltnemnda i region 3 følgende:

”Nemnda mener at de momenter som fremholdes i klagene er blitt ivaretatt av følgende:

- Det er vedtatt 2 tilleggsdyr som skal fordeles undervegs i jakta.
- Fylkesmannen/nemnda vil vurdere en eventuell omfordeling av kvoten i midten av mars, eller på et tidligere stadium dersom dette er hensiktsmessig.

Skadenivåa forutgående beitesesong er et av kriteriene nemnda vil legge til grunn for tildeling av tilleggsdyr og en eventuell omfordeling av kvoten.

Nemnda kan ikke se at det framkommer noen vesentlig nye opplysninger i klagene som gjør at vi endrer vårt vedtak.

Nemndas vedtak:

Klagene fra NJFF Oppland og Oppland Sau og Geit avvises og sendes til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.”

Miljødirektoratets merknader

I faglige tilrådning mottatt av departementet 10. januar 2014 uttaler Miljødirektoratet blant annet følgende:

”Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt. Rovdata er den sentrale leverandør av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. NINA rapport 960: Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2013 gir den siste oppdaterte oversikten over antall dokumenterte ynglinger av gaupe i hver region, og for hele landet. Årene 2011, 2012 og 2013 er det registrert henholdsvis 74, 69 og 59 ynglinger av gaupe på landsbasis. Antall ynglinger i 2013 tilsvarer et estimert minimum totalbestand på 320-349 dyr. Miljødirektoratet konstaterer at det nasjonale bestandsmålet på 65 årlige ynglinger av gaupe ikke ble nådd i Norge i 2013.

I region 2, 3, 6 og 8 er det før jakt i 2013 registrert henholdsvis 16,5, 7,5, 8 og 10 ynglinger av gaupe. Region 6 er under det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen på 12 årlige ynglinger. Resterende regioner ligger enten på eller over de nasjonale bestandsmålene for regionene. Tre års gjennomsnitt viser at alle regionene er over de nasjonale bestandsmålene for regionene og nemndene har dermed myndighet til å fastsette kvote for jakt på gaupe.

Om gaupas forventede utvikling i Norge og innenfor region 2, 3, 6 og 8:

Norsk institutt for naturforskning (NINA) introduserte i 2011 en prognosemodell for beregning av bestanden av gaupe i Norge (NINA rapport 774). Modellen kan benyttes til å forutsi bestandsstørrelse av gaupe fremover i tid, samt å beregne hvilken effekt ulike jaktuttak vil ha på bestanden før jakt den påfølgende vinteren. Dette som en hjelp til å redusere

utfordringene med å stabilisere utviklingen av gaupebestanden, siden en tidligere har vært nødt til å ta utgangspunkt i fjorårets familiegruppetellinger når årets kvoter skal fastsettes. Modellen baserer seg på tidsserien med tellinger av familiegrupper og uttak av gauper bakover i tid for å beregne en prognose fremover i tid.

I NINA rapport 960 vises det til prognosen som ble gitt for 2013 på landsbasis og til antall familiegrupper som ble påvist før jakt i 2013. Det ble estimert mellom 60 og 82 ynglinger, mens det ble registrert 59 ynglinger. Det vil si en overestimert på ca 19 %. Årsaken er færre antall registrerte ynglinger i tre regioner, deriblant region 6, enn det prognosen forutsa. For region 2, 3 og 8 er prognosen og registreringene for 2013 mer i samsvar. Som det tidligere er beskrevet i NINA rapport 774 er usikkerheten i estimatene til modellen er større for de regionspesifikke prognosene enn for landet som helhet. Små bestander er mer påvirket av mellomårsvariasjoner i f.eks fødsels- og dødsrater, som ikke vil fanges like godt opp i prognosemodellen som i den ordinære overvåkingen. Modellen er allikevel den best tilgjengelige kunnskapen om bestandssituasjonen for gaupe i Norge for 2014.

Prognosemodellen kan også anvendes til å beregne hvor store uttak en region kan ha, når regionen befinner seg i nærheten av bestandsmålet og det er ønskelig med en stabilisert bestand. For landet som helhet viser modellen at en kan høste 0,43 voksne hunndyr pr 4 registrerte familiegruppe hvis en ønsker en stabilisert bestand rundt bestandsmålet. Modellen viser også at en kan høste 1,27 gauper pr registrerte familiegruppe hvis en ønsker en stabilisert bestand rundt bestandsmålet.

For å holde en stabiliserte bestander av gaupe i region 2, 3, 6, og 8 på hhv 12, 5, 12, og 10 årlige ynglinger av gaupe gir modellen et estimert totaluttak på 15 gauper hvorav totalt 5 voksne hunndyr i region 2, 6 gauper hvorav 2 voksne hunndyr i region 3, 15 gauper hvorav 5 voksne hunndyr i region 6 og 12 gauper hvorav 4 voksne hunndyr i region 8.

Miljødirektoratets vurdering og faglige tilråding

Det følger av naturmangfoldloven § 8 første ledd at beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om bl.a. arters bestandssituasjon samt effekten av påvirkninger. Miljødirektoratet har i sin faglige tilråding lagt vekt på NINA rapport 960 med rapporterte tall for bestandsstatus i 2013. (...)

Region 3

Oversikt over familiegrupperregistreringer i regionen de siste årene viser at bestanden har vært relativt stabil rundt bestandsmålet, men med en økning på to familiegrupper i 2013. Kvotestørrelsen og uttaket har også vært relativt stabilt på mellom åtte og 11 dyr de siste årene, bortsett fra 2012 hvor det ble skutt fem gauper, hvorav ingen voksne hunndyr. Nemnda har i vedtak av 21. november 2013 fattet vedtak om en totalkvote på 11 gauper hvorav maksimalt 4 voksne hunngauper. Miljødirektoratet konstaterer at vedtatt kvote ligger noe i overkant av anbefalt kvote som fremkommer av NINAs prognosemodell for å holde bestanden stabil på 5 årlige familiegrupper. Vi viser forøvrig til bestandssituasjonen før jakt i 2013, den usikkerheten som eksisterer for regioner med få registrerte familiegrupper slik som region 3, samt mellomårsvariasjon i fødsels- og dødsrater som vil påvirke mer i små populasjoner.

Etter en helhetsvurdering av nemndas vedtak om kvote for jakt på gaupe i region 3 i 2014 anser Miljødirektoratet det for mest sannsynlig at bestanden etter årets yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet i regionen om den vedtatte kvoten effektueres.”

Klima- og miljødepartementets vurdering

Saken behandles etter viltloven § 9, naturmangfoldloven (nml.) §§ 16 og 77, og rovviltforskriften (rov.) §§ 4, 7 og 11. Departementet legger, i henhold til nml. § 7, i sin vurdering prinsippene i nml. §§ 8-10 og 12 til grunn som en integrert del av avgjørelsen. Også forvaltningsmålet for arter i nml. § 5 trekkes inn i skjønnsvurderingen. Det samme gjelder nml. § 14 om andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i nml. § 11 er ikke relevant i denne saken fordi det ikke er aktuelt å stille fordyrende vilkår.

Det er et vilkår for jakt på gaupe at best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at gaupe produserer et høstingsverdig overskudd, jf. nml. § 16 tredje ledd. Videre følger det av nml. § 16 fjerde ledd at ved avgjørelsen om å tillate høsting og om fremgangsmåten ved høsting, skal det legges vekt på artens funksjon i økosystemet og den virkningen høstingen kan ha på det biologiske mangfold for øvrig. Det skal også legges vekt på artens betydning for næring eller rekreasjon, høstingstradisjon i vedkommende område og på skade som arten gjør.

Når det fastsatte bestandsmålet for gaupe er nådd, har rovviltnemnda myndighet til å fatte vedtak om kvoter for jakt, jf. rovviltforskriften §§ 7 og 11. Rovviltnemnda skal i forbindelse med kvotefastsettelsen bl.a. gjøre en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling, og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen, jf. kommentarene til rov. § 7 annet ledd.

Ved behandling av St.meld. nr. 15 (2003-2004) *Rovvilt i norsk natur*, fastsatte Stortinget nasjonalt bestandsmål for gaupe til 65 årlige ynglinger, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004). Gjennom ny stortingsbehandling våren 2011 ble bestandsmålet for gaupe videreført, jf. rovviltforliket (Representantforslag 163 S (2010-2011)) punkt 2.1.7. Videre går det frem av rovviltforliket at forvaltningen skal skje på en slik måte at bestanden over tid ligger så nær bestandsmålet som mulig. Det nasjonale bestandsmålet er fordelt på syv av de åtte forvaltningsregionene for rovvilt, jf. rov. § 4.

Gaupe er klassifisert som sårbar på Norsk rødliste for arter 2010. Når det gjelder bestandssituasjonen for gaupe, vises det til informasjon fra Rovdata (Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt), NINA Rapport 960. I 2013 var det på landsbasis registrert 6 færre familiegrupper enn det nasjonale bestandsmålet på 65 ynglinger i Norge. Dette er en nedgang i forhold til tidligere år hvor det har blitt registrert henholdsvis 80 (2010), 74 (2011) og 69 (2012) årlige ynglinger. For region 3 er bestandsmålet fem årlige ynglinger, jf. rov. § 4 første ledd bokstav c. I regionen har det de tre siste årene vært en oppgang i antall årlige ynglinger. Antall årlige ynglinger i region 3 har vært henholdsvis 4,5, 5,5 og 7,5 i perioden 2011-2013, og bestandsmålet for regionen er dermed nådd de to siste årene. Departementet viser videre til Miljødirektoratets faglige tilrådning der det er gitt en grundig redegjørelse for bestandssituasjon og prognose for bestandsutvikling i region 3. Effekten av påvirkninger behandles under nml. § 10 nedenfor.

Departementet anser at kunnskapsgrunnlaget i hovedsak er basert på eksisterende og tilgjengelig kunnskap. Kravet i nml. § 8 er dermed oppfylt.

På rovviltfeltet må forvaltningsmålet i nml. § 5 ses i sammenheng med de vedtatte bestandsmål, og forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376. Når det gjelder gaupe er prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning konkretisert i rov. § 3 og § 4 og i den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 3. Når det gjelder effekten av påvirkninger, jf. nml. § 10, foreligger det betydelig kunnskap om den samlede belastningen som arten blir utsatt for. Utover enkelte påkjørsler og tilfeller av sykdom skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt og skadefelling, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen. Departementet viser til at direktoratet i sin faglige tilrådning skriver at bestanden etter årets yngling mest sannsynlig fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet i regionen om den vedtatte kvoten effektueres, selv om vedtatt kvote ligger noe i overkant av anbefalt kvote som fremkommer av NINAs prognosemodell for å holde bestanden stabil på 5 årlige familiegrupper. Departementet anser dessuten at en effektivering av kvoten i liten grad vil påvirke artens funksjon i økosystemet og naturmangfoldet for øvrig. Departementet har vurdert den samlede belastningen gaupebestanden utsettes eller vil bli utsatt for, samt artens funksjon i økosystemet og virkning av uttak på naturmangfoldet for øvrig, og har ikke tillagt prinsippet om samlet belastning stor vekt i denne saken.

I denne saken foreligger det tilstrekkelig kunnskap og føre-var-prinsippet i nml. § 9 tillegges derfor mindre vekt.

Departementet legger til grunn at vilkåret i nml. § 16 tredje ledd er oppfylt.

I forvaltningsplan for rovvilt i region 3 står det blant annet: "Planen skal legge opp til en arealdifferensiert forvaltning, det vil si at hensynet til rovvilt og utnytting av utmarksressursene skal vektlegges forskjellig i ulike deler av regionen og eventuelt for ulike rovviltarter." I forvaltningsplanen står det videre: "Ved fastsettelse av kvote for lisensfelling av jerv og kvotejakt på gaupe, skal både områder, tid og kjønn prioriteres ut fra bestandsmål og vedtatt differensiert forvaltning. Terskelen for felling av jerv og gaupe (gjennom lisensfelling, kvotejakt og skadefelling) skal generelt være lavere utenfor de områdene man ønsker ynglinger, enn innenfor. Samtidig skal man også gjøre en vurdering av skadepotensialet. Desto høyere man ligger over bestandsmålet, desto høyere kvote kan man sette ved kvotejakt/lisensfelling. Ved uttak av rovvilt innenfor områder hvor yngling ønskes, skal områder med høyt tapsomfang/-potensial prioriteres." I 2012 ble 6200 sau og lam tatt av gaupe i Norge, og i region 3 ble 1072 sau og lam erstattet som tatt av gaupe. Departementet mener det er sannsynlig at en skadesituasjon kan oppstå i region 3 i 2014.

Departementet viser videre til at det fremgår av rovviltnemndas vedtak at de to vedtatte tilleggsgdyrene skal fordeles underveis i jakta, og at Fylkesmannen/nemnda vil vurdere en eventuell omfordeling av kvoten senest i midten av mars. Departementet legger til grunn at rovviltnemnda i region 3 med sin geografiske differensiering har ivarettatt de hensyn som er nedfelt i nml. § 12.

Andre viktige samfunnsinteresser er vektlagt i rovviltnemndas vedtak, jf. nml. § 14. Vedtaket er bl.a. fattet på bakgrunn av potensialet for gaupeskadeler på beitedyr.

Departementet legger dermed også til grunn at momentene i nml. § 16 fjerde ledd er oppfylt.

Departementets konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemnda i region 3 sitt vedtak 21. november 2013 om kvotejakt på gaupe i region 3 i 2014. Departementet har i sin avgjørelse lagt vekt på at arten produserer et høstingsverdig overskudd, at en jaktkvote på elleve dyr – hvorav fire hunndyr over ett år – i region 3 ikke vil være til hinder for å nå det nasjonale bestandsmålet, og at rovviltnemnda med sitt vedtak har tatt utgangspunkt i slik lokalisering som gir de beste samfunnsmessige resultater. Klagen tas dermed ikke til følge.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Harald Askilsrud
rådgiver

Kopi til:

Rovviltnemnda i region 3

Miljødirektoratet

c/o Fylkesmannen i

Oppland, Serviceboks

Postboks 5672 Sluppen

2626

LILLEHAMMER

7485

TRONDHEIM

Adresseliste

Norges Jeger og Fiskerforbund - Oppland	Postboks 33	2713	ROA
Oppland sau og geit v/ Pål Kjorstad	Kilevegen 98	2647	SØR-FRON
Beitelaget i Sør-Aurdal v/Ole Arne Øyhus	Øyhus nordre	2930	BAGN